

РОЛЬ ЦЕНТРІВ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ» У ЗАЛУЧЕННІ НАСЕЛЕННЯ ДО СИСТЕМАТИЧНИХ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАНЯТЬ

Ольга Жданова, Наталія Тхір, Мирослава Данилевич

Львівський державний університет фізичної культури

Стан здоров'я і спосіб життя населення України потребує постійної уваги держави. Зниження цих показників призвело до того, що в країні намічається демографічна криза, яка є загрозливим фактором для майбутнього держави. Необхідність пошуку нових технологій покращення здоров'я та збільшення тривалості життя людей за рахунок залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять спонукала появу в Україні «Спорту для всіх».

На сьогодні мережа центрів складається більше ніж з 200 організацій. Центри відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 17.11.2009 року, який набрав чинності з 1 січня 2011 року, є спеціально – призначеними закладами фізичної культури і спорту, які здійснюють діяльність шляхом залучення різних груп населення до занять фізичною культурою, проводять систематичну діяльність щодо залучення громадян до рухової активності шляхом поліпшення організації фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи за місцем проживання та у місцях відпочинку населення і пропаганди здорового способу життя [1].

Положення про Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та Методичних рекомендацій щодо його діяльності одним із основних завдань мережі центрів, названо залучення широких верств населення до регулярних оздоровчих занять, надання фізкультурно-оздоровчих послуг, поєднання масових та індивідуальних форм організації фізкультурно – спортивної роботи за місцем проживання та в місцях масового відпочинку.

Питання активізації роботи центрів розглядалася у жовтні минулого року на засіданні Громадської гуманітарної ради під головуванням Президента України.

Проведені на попередніх етапах дослідження та їх опубліковані результати [2-4 та ін.] свідчать про те, що пріоритетним аспектом є

діяльності мережі центрів є проведення спортивно-масових заходів. Лише за рік мережею центрів проводиться біля 9000 фізкультурно-спортивних заходів, в яких бере участь близько 23 тис. осіб.

Дієве залучення населення до регулярних оздоровчих занять повинно здійснюватися центрами у співпраці з низкою установ, до яких належать: клуби оздоровчої спрямованості, фітнес-центри, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації, асоціації, спілки, навчальні заклади та ін. Активність цієї співпраці може позитивно вплинути на показники залучення населення до організованих та самостійних форм оздоровчих занять.

Важливим в діяльності центрів є інформаційно-пропагандистська робота, її обсяги та зміст, скерованість на різні соціально-вікові групи населення здатні відіграти активну роль у вирішенні проблеми залучення населення до регулярних оздоровчих занять.

Мета дослідження – проаналізувати діяльність центрів щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять.

Завданнями дослідження були визначені наступні:

1. Охарактеризувати ступень пріоритетності досліджуваного аспекту діяльності центрів.
2. Проаналізувати зміст співпраці центрів з іншими організаціями.
3. Виявити пріоритетне спрямування інформаційно-пропагандистської діяльності центрів.

Для вирішення завдань дослідження нами було проведено опитування директорів 23 територіальних центрів, під час наради, яка проходила восени 2010 року у Львові. Фрагменти отриманих результатів подано у статті. Зокрема, до анкети було включено питання щодо визначення реально пріоритетних аспектів діяльності очолюваного центру. Їм треба було присвоїти відповідний ранг (від 1 – найбільш пріоритетний, до 10 – найменш пріоритетний). Відповіді включали 10 аспектів діяльності, які містяться у «Положенні про діяльність обласного центру».

Результати обробки анкет свідчать, що 47,8% опитаних назвали найбільш пріоритетним у діяльності центрів проведення спортивно-масових заходів (1 ранг). Друге місце поділили такі аспекти діяльності як: пропаганда і реклама спортивно-масових заходів і координація взаємодії підпорядкованих центрів. На 3 місці – пропаганда і реклама систематичних оздоровчих і спортивних занять. Для вищеназваного

аспектів діяльності високі рангові місця визначила найбільша кількість учасників анкетування.

Таблиця 1

Ранг пріоритетності аспектів діяльності центрів

№	Аспекти діяльності	Ранг
1	Проведення спортивно-масових заходів	1
2	Організація систематичних фізкультурно-оздоровчих занять різних верст населення	5
3	Пропаганда і реклама спортивно-масових заходів	2
4	Пропаганді і реклама систематичних оздоровчих і спортивних занять	3
5	Формування через ЗМІ потреби громадян у руховій активності	4
6	Просвітницька робота з питань оздоровлення населення засобами фізичної культури (в т.ч. видавнича)	6
7	Розвиток волонтерського руху	10
8	Формування та розвиток спортивної інфраструктури	7
9	Координація взаємодії підпорядкованих центрів	2
10	Співпраця із зацікавленими у розвитку спорту для всіх організаціями	9

Однак, відповідаючи на інше питання анкети, всі без виключення респонденти назвали дієвим вплив центрів на залучення населення до регулярних занять. У зв'язку із такою оцінкою своєї діяльності директорами центрів, дуже важливим є аналіз їх відповідей на наступне питання анкети: на чому базується названий вплив? Більшість учасників анкетування дали відповіді на поставлене запитання.

Директори центрів з Івано-Франківська, Луганська, Донецька, Волниці, Житомира, Львова, Харкова, Черкас (33% опитаних) вважають, що вплив базується на проведенні масових заходів та висвітленні їх перебігу в ЗМІ. Директор Херсонського центру додав, що дуже важливою є кількість учасників та якість проведених заходів. Директор Кіровоградського центру вважає, що сама діяльність центру привертає увагу населення до масової фізичної культури.

Важливості організації систематичних фізкультурно-оздоровчих занять різних верств населення респондентами було визначено певну рангову позицію. Це свідчить про недостатню увагу обласних і районних центрів до важливого аспекту діяльності, який зазначено в «Положенні про діяльність» ЦФЗН. Однак більшість респондентів вважають вплив центрів на залучення населення до регулярних занять активним (74,4%), ще 17,4% – дуже активним. Третина учасників опитування (33%) вважають, що впливають на залучення населення до регулярних занять проведенням масових заходів та висвітленні їх перебігу та результатів в ЗМІ.

Центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в різних регіонах України впродовж 2009 року підписали 550 угод про співпрацю. Об'єкти та зміст співпраці обласних та Республіканських (АРК) центрів фізичного здоров'я населення також вивчалися за результатами анкетування директорів територіальних центрів.

В анкеті, запропонованій респондентам, містилося питання: з якими організаціями сфери фізичної культури і спорту співпрацюють центри? Результати обробки анкет дали змогу переконатися, що всі центри співпрацюють з обласними або міськими управліннями (відділами) з питань фізичної культури і спорту обласних та міських державних адміністрацій.

Більшість центрів (78,3%) співпрацюють із фізкультурно-спортивними товариствами. Співпрацю з федераціями з видів спорту засвідчили, відповідаючи на питання анкети 56% директорів центрів. Більше половини обласних центрів (52,2%) активно співпрацюють із засобами масової інформації. У незначній кількості відповідей респондентів також зазначалася співпраця: з структурами Інваспорту, спортивними школами, відділеннями НОКУ.

Вивчаючи питання співпраці обласних центрів, ми сподівалися виявити її найбільшу активність з тими установами сфери фізичної культури і спорту, які проводять безпосередню фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу з різними верствами населення. Нажаль, обробка анкет виявила лише поодинокі відповіді такого змісту (26%). З оздоровчими та спортивними клубами (в тому числі – за місцем проживання) співпрацюють лише Івано-Франківський, Вінницький, Пєлтавський, Черкаський, Запорізький обласні центри і Кримський республіканський центр. Директор Запорізького обласного центру відзначив також співпрацю з палацом спорту.

Проводячи анкетування директорів центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», ми прагнули виявити не тільки факт співпраці, а і проаналізувати її зміст. Найпоширенішим аспектом співпраці виявилось проведення спортивно-масових змагань, такі оповіді дали 96% респондентів. На другому місці знаходиться пропаганда та реклама спортивно-масових заходів, з приводу якої співпрацюють з іншими організаціями 91% центрів.

Пропаганда та реклама систематичних фізкультурно-оздоровчих занять, як складової здорового способу життя, є предметом співпраці 88% центрів. Результати обробки анкет свідчать про те, що активна інформаційно-пропагандистської роботи центрів, нажаль, мало стосується інформування населення про систематичні фізкультурно-оздоровчі заняття. Більшість ЦФЗН (87%) подають інформацію про проведені спортивно-масові заходи; оголошення про спортивно-масові заходи, які будуть проводитися подають у ЗМІ 78,3% ЦФЗН. Отримані результати є ще одним підтвердженням пріоритетного спрямування інформаційно-пропагандистської діяльності на спортивно-масові заходи і нехтування інформуванням населення про можливість участі у систематичних фізкультурно-оздоровчих заняттях.

Висновки:

1. Важливості організації систематичних фізкультурно-оздоровчих занять різних верств населення респондентами було визначено п'яту рангову позицію, а співпраці із зацікавленими у розвитку спорту для всіх організаціями – дев'яту позицію. Це свідчить про недостатню увагу власних і КР центрів до важливого аспекту діяльності, який зазначено в «Положенні про діяльність» ЦФЗН.

2. Більшість директорів територіальних центрів вважають їх вплив на залучення населення до систематичних занять активним, однак позитивний вплив базується на проведенні масових заходів та висвітленні їх перебігу та результатів в ЗМІ. Нажаль жоден респондент не назвав важелем залучення населення контакти з установами, які проводять такі заняття, організації, мотивації та контролю їх діяльності.

3. Активна інформаційно-пропагандистської роботи центрів нажаль мало стосується інформування населення про систематичні фізкультурно-оздоровчі заняття. Отримані результати є ще одним підтвердженням пріоритетного спрямування інформаційно-пропагандистської діяльності на спортивно-масові заходи і нехтування

проведенням відповідної діяльності для залученням населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять.

Література:

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (нова редакція). – К., 2010.
2. Жданова О. Аспекти діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» / Жданова О., Чеховська Л., Грибовська І., Городній Н. // Вісник Прикарпатського університету. – Івано-Франківськ, 2008. – С.122–124.
3. Жданова О. Приоритетные виды деятельности центров физического здоровья населения «Спорт для всех» / Жданова О. // Материалы международной научно-практической конференции. – Минск, 2010. –С.207-209.
4. Співпраця центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» з організаціями в компетенції яких знаходиться фізкультурно-оздоровча діяльність населення //Проміжний звіт з НДР за темою 1.3.4. – 2009, 39с.